

פר' וירא ד"ה וירא, בשם משנת חכמים למהר"ם
חאגיז ז"ל. - וכבר הגיה בס' משכיל לדוד, בזהלה
לדוד עמ' י"ב, כי מ"ש מהר"ם פאדווה הוא
טעות המעתיק, וז"ל מהר"ד פארדו.

אמנם בס' משכיל לדוד פר' וירא (י"ח ב')
אחרי שהביא דברי משנת חכמים הנ"ל,
כתב: הן אמת שקשה הדבר, דקרא כתיב [מהלים
ז' י'] בוחן לבות וכליות חלקים לדיק, ומקרא
אחר אומר [משלי י"ז ג'] בוחן לבות ה', הרי
בהדיא דאפילו המחשבה בלב אין יודעה אלא
הש"ת, וז"ע. עכ"ל.

התויו"מ בהגהותיו מעדני יו"ט על הרא"ש
ברכות [רפ"ב אות ו'] כתב על דברי
המוס' שבת שם במש"כ דאפילו מחשבה שבלב
כל אדם יודעים, ולא פירשו זו מנא להו. וכתב
לבאר בב' אופנים עיי"ש [הבאחי בספרה"ק עקדת
משה ח"ב סי' נ"ו (ר"י א') ד"ה התויו"מ].
אמנם הניח בל"ע מקרא (דהי"צ ו' ל') כי אמה
לבדך ידעת את לבב בני האדם, וכן בירמיה (י"ז
ט"ו-י') עקוב הלב וגו' מי ידענו, אני ה' חוקר
לב בוחן כליות. - הרי דרך הקצ"ה יודע מחשבות
לב אדם. - ועעו"ש.

סימן סה

א. רגלו של הרב מפוניבז' זצ"ל נחשבת כראש,

ואמרינן בי' פסיק רישא ולא ימות.

ב. אין דבר העומד בפני הבטחון.

ג. הגאון מפוניבז' גדל בצעירתו ע"י לימודו בספר לב העברי

(שהוא פי' על צוואת מרן החת"ם זי"ע).

וכבר גרס לנמק ברגליו, ומוכרחים המה לכתוב
את רגלו כי בלאו הכי יתפשט הנמק בכל גופו,
יש בזה סכנת חיים וודאית, והנה, לא לבדו שהה
שם הרב, אלא כל 'ראשי הישיבות' שצארה"צ
עמו, והי' בשמוע הרב את מצבו הכריז קבל עם
ועדה, שמצדו אין כל הסכמה ל'טיפול' רק אם
יקבל הוראה מפורשת על כך מהגה"ק ה'חזון
איש' זי"ע....

הרופאים שמימיהם לא נתקלו בכגון דא, יושב
לו יהודי כשסכנה וודאית מרחפת
על ראשו, ועדיין זמנו פנוי לשלוח שאלתו עד
ארה"ק הרחוקה, הודיעו הרופאים כי לדעתם עד
שתבוא המשוזה כבר לא יהא את מי לנתח בכלל....
ה'דעת תורה' שלי הוא החזו"א, ולא אזוז כמלא

יום ה' לסדר וארא, ט"ו חשון תשפ"ב
יו"ד דמרן החזון איש זצ"ל

בספרה"ק עקדת משה ח"ז סי' ט"ז עמ' מ"ט
הבאחי דבר פלא עובדא מעניינת
ממרן החזון איש זצ"ל עם הגאצ"ד דפונז'ין
זצ"ל: בתחילת דרכו כשהחליט גאצ"ד פוניבז' על
בניית הישיבה הווקק לממון ודמים מרובים, בסך
רבי רבבות, לשם כך החיש פעמיו לגולה, בהגיעו
לארה"צ עם תכנית (פלאן) לשהות שם כמחצית
השנה, אחר כמה ימים החל הרב להרגיש כאזים
עזים ברגלו, וככל שעברו השעות כך גדלו והתחזקו
הייסורים נורא נוראות, בלית ברירה פנה לדרוש
ברופאים, והללו בדקו אותו צבדיקה אחר צדיקה,
עד שהגיעו למסקנא שה'סוכר' משחולל בגופו

נימא מבלי תשובתו, משראו ראשי הישיבות כי המצב רציני ביותר (דער מנצח איז זייער ערנסט) שלחו בדחיפות טעלעגראם (מזרק) לארה"ק, ואכן, כעבור כמה ימים חזרה תשובת החזו"א "לא" בא' רבתי - בשום אופן לא לכרות את רגלו של הרב...

בעבור כמה ימים קרה הגם, היסורים החלו פותחים והולכים, עד שהרב החל מהלך טיפין טיפין על רגליו... באותו היום רעשו וגעשו כותלי בית החולים, כי מעולם לא נראה בין כתליו 'גם רפואי' כזה אפילו במעין דמעין... שוב עברו כמה ימים והרופאים מלאו צדיקות שהנמק פותח והולך - מטמק ויפה לו, עד שאחר כמה ימים נוספים שוחרר הרב לביתו כשהוא צריא ושלם. וחזר לארה"ק.

בהגיעו ארצה פנה מיד לביתו של הגה"ק החזו"א (בטרם יפנה לביתו), החזו"א קבלו בפנים מאירות, שאלו הרב, ילמדהו רבינו, הרי רבינו אינו נמנה על החסידי'שע רבי'ס (אדמורי"ס חסידי'ס, שהורגלו בכגון דא) מאין וכילד ענה תשובה כזאת - כשכל הרופאים עונים ואומרים פה אחד שאין להתעכב מכריחת הרגל אפילו שעה אחת. ענה החזו"א, אכן כשהגיע אלי הטעלעגראם הייתי באמצע הלימוד, נשאתי עיני השמיימה וחשבתי לעצמי, אוי, רבש"ע, הנני יושב צבני צרק והשאלה באה מניו יארק הרחוקה, כינר אענה על שאלה כזו, כש'הן' שלי יהיה הן ו'לאו' יהיה לאו, כלומר, מוות וחיים תלויים עתה בתשובתי, לכן בקשתי מאת הבורא יתצ"ש, אנא, האר עיני בתורתך, והראני תשובה נכונה בדברי תורתך.

מיד הצטתי בגמרא 'מסכת שבת' שהייתה פתוחה לפני, ונפלו עיני על הציבות 'פסיק רישיה ולא ימות' (והוא לשון המתמה והולך, וכי יש לך אדם שקוטעים את ראשו והוא עצמו נשאר בין החיים...) חשבתי לעצמי, הרי רגלו של גאב"ד

פוניבו' אינה נחשבת כ'רגל' אלא כ'ראש', כי ברגלים הללו חלוי ועומד כל המפעל... אם לא יכחש רגליו בין דלתי הנדיבים לא תשיג ידו כדי בניית הישיבה וכו' והכל ירד לטמיון, ובוודאי לזה כווננו מן השמים להראות, שאין לכרות ולפסוק את רגלו של הרב הנחשבת כ'ראש' ורק כך ישאר לחיות, וכן הווה... זי"ע.

והנה בא לידי איזה עלון - ואמרתי כדאי לנרץ הסיפור הנוכחי לסיפור המופתי הג"ל. וז"ל: סח לי הגה"צ רבי דן סגל שליט"א, כי מחמת מעשה שהיה התחזק בעוז ובהעזומות לעבודת ה', וכך היה: אחיו נפצע קשות ברגלו. הרופאים אמרו שחייבים לכרות את הרגל, והם הצטערו וזכו, 'ווי לבחור צעיר, שכך עלתה לו'. האח רבי דן שליט"א, סיפר זאת לגה"צ ר' יחזקאל לווינשטיין זצ"ל. גיחך ר' יחזקאל ואמר: וכי הרופאים יודעים משהו? צורא עולם הוא כל יכול. ואכן אחיו נתרפא והלך על רגליו כאחד האדם.

ובעין מופת זה ראיתי בגיליון באר הפרשה מהגה"צ רבי אברהם אלימלך צידרמן שליט"א פר' בא תשפ"ג, צהע' ד'. וז"ל: מוצא צ'מעשה איש' (ח"צ עמ' קנט) מעשה בחולה רח"ל, שהרופאים קבעו שנותרו לו לחיות ארבעה ימים בלבד ... פנה החולה אל הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע, בשאלת 'אנה אני בא', כשהוא חוזר על דברי הרופאים הג"ל, שמע החזו"א, ואמר לו, אשאל אותך מה צרא הקצ"ה ציוס הראשון, והלה השיב, ומה צרא ציוס השני ... כך שאלו על ארבעה ימי צראשית הראשונים ועל כולם השיבו החולה, הפטיר החזו"א, אם יש צידי 'בעל היכולת' - הקצ"ה, לצרוא כל כך הרבה דברים בארבעה ימים, יכול גם לצרוא לך רפואה בארבעה ימים. ואכן, בתוך אותם ימים התפרסם שהמליאו את תרופת הפנצילין, קרובי משפחתו של החולה שלחו לו מאנגליה את התרופה ובחסידי ה' הצריא וחזר לחיות חיים טובים. - זי"ע.

לראות צנפלאות ה', זה חלוי בנו. כפי מידת
הציטחון, זוכים ורואים בישועת ה'. "אין
דבר העומד בפני הציטחון".

*

הגאון מפוניבז' וצ"ל גדל בצעירותו ע"י לימודו
בספר לב העברי (שהוא פי' על נוואת
מנן החת"ס זי"ע)

הרה"צ רבי דוד מאיר ווייס זצ"ל בן גאצ"ד
נוה אחיעזר - צ"ב, שמע מהרה"ח רבי
הילל מרדכי אליעזר שלזינגר זצ"ל (חמיו של הגאון
רבי משה הלברשטאם זצ"ל בעמח"ס שו"ת דברי
משה) שסיפר לו גאצ"ד פוניבז' הגאון רבי יוסף

שלמה כהנמן זצ"ל, שציני חורפו כמעט קט הלך
עם קבוצת נערים בני גילו ללמוד חכמות חיצוניות.
אבל באמצע הדרך אמר להם שהוא הולך להתפלל
מנחה, ונכנס לבית המדרש, וראה שם בדיוק על
השולחן את הספר לב העברי מהגה"צ רבי עקיבה
יהוסף שלזינגר זצ"ל שמוצא באריכות את נוואתו
הק' של מנן החת"ס זי"ע. ותיכף אחר שקרא
בו ועבר על הספר, אמר לחבריו שהוא אינו הולך
עמיהם, כי הולך רק לשיציה הקדושה ללמוד את
המורה הק'.

(שמעתי מידידי הרה"ח רבי דוד יחיאל לייפניקר
שליט"א מח"ס יסודות החת"ס והכ"ס)

סימן סו

מעשה פלא שנתרחק מדת הקרקע כדי ליתן מקום לקבורה

נתרחקה מדת הקרקע
כדי ליתן מקום קבורה לכבודו
רבי דניאל פרוסטיץ זי"ע ראב"ד פרעשבורג
נולד תקי"ב-ג'ל"ב ע' ו' אדר תר"ו

זכה רבנו ונטמן סמוך ממש לקברו של החת"ס,
"וצדין הוא שנטל שכרו בשביל שהיה אוהב
נאמן למנן החת"ס זצ"ל במסירות נפש ממש,
והוא גרם שנחקבל לפ"צ כידוע" - מחוך לשון
מכתבו של הג"ר חיים עהרנרייך זצ"ל משימלויא
המוצא בספר זכרון למשה' (עמ' קנב).

עוד כותב הוא שם וז"ל: שמעתי מפי ת"ח זקן
אחד, כי ידוע שהגאון ר' דניאל פרוסטיץ
הראב"ד דפ"צ זצ"ל נטמן סמוך אלל מנן החת"ס
זי"ע, והוא היה האחרון שהניחו בציה"ח הישן,
וצאוחו היום שנפטר כשרצו בני החצר קדישא

בספר עולמו של אבא מהג"מ מוה"ר אשר
אנשיל יהודה מילר זצ"ל אב"ד פעטרושען
בעמח"ס שמן אשר, לחם אשר, ועוד, בוגר ישיבת
פרשבורג. בסוף הספר, כתב: כשנפטר מנן
ה"חחס סופר" (כ"ה בתשרי, שנת ת"ר), רצו
פרנקי קהלת פרשבורג להציא אותו לקבורה בבית
העלמין העתיק, הנמצא בחוף נהר הדנובה, בחלקה
של רבני העדה המפורסמים, שביהנו לפניו
ברבנות: הגאון רבי דניאל פרוסטיץ' והגאון רבי
משולם טיסמניץ זצ"ל. גבאי ועסקני ה"חצרה
קדישא" יצאו לבית החיים לחפש מקום לקבר בין
הרבנים ולא מצאו. בשל כך ערכו ישיבות ודנו
עד חצות הלילה לאן להציא לקבורה את מנן
ה"חחס סופר". מספרים צפרשבורג, כי למחרת
צוקר שוב יצאו הגבאים לבדוק את המקום ומצאו
כבר מקום קבורה בין קברי שני הרבנים הנ"ל...

מקום בחייו, ודוחק. ועוד הגר"ד פרוסטיץ זצ"ל לא שימש
ברבנות בפ"ב אלא הי' ראב"ד.

א. יש להעיר דהגאון ר' דניאל פרוסטיץ זצ"ל נלב"ע אחרי
מנן החת"ס זצ"ל בשנת תר"ו. ואולי הכוונה שכבר קנה